

Regionalni forum za Evropo »Dostopna Evropa«

Avtor: dr. Matjaž Debevc

Regionalni forum za Evropo »Dostopna Evropa« (angl. [Accessible Europe: ICT 4 All](#)) je potekal v Madridu, v Španiji **od 13. do 14. decembra 2023** v obliki hibridnega in dostopnega dogodka. Forum so organizirali Mednarodna telekomunikacijska zveza (ITU) in Evropska komisija v sodelovanju z Evropskim centrom virov o dostopnosti (angl. European Accessibility Resource Center – AccessibleEU). Gostila ga je največja invalidska organizacija v Evropi – španska Fundación ONCE, ki jo podpira španska vlada.

Forum »Dostopna Evropa« vsako leto služi kot dragocena platforma znanja in povezovanja ob mednarodnem dnevu invalidov, ki ga vsako leto praznujemo 3. decembra. Forum je združeval oblikovalce politik, člane civilne družbe, predstavnike akademskega sveta in ključne akterje iz industrije. Dogodka sta se udeležila tudi dr. Matjaž Debevc (AccessibleEU Slovenija in član SIST) in dr. Dušan Caf (Digitas).

Prvi dan se je osredotočil na krepitev znanja na temo dostopnost informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) kot temeljne zahteve za izgradnjo vključujoče digitalne družbe, gospodarstva in okolja. V popoldanskem delu so predstavili evropsko zakonodajo in pristope Združenih narodov (ZN) k digitalni dostopnosti. Prvi dan se je nato zaključil s predstavitvijo inovativnih rešitev in podelitvi nagrad. Drugi dan se je začel s sekcijo o trenutnem stanju in dobrih praksah na področju spletne dostopnosti, ki so ji sledile diskusije o univerzalnem načrtovanju (ang. Universal Design), umetni inteligenci (angl. Artificial Intelligence - AI), nastajajočih tehnologijah in o metaverzu.

Forum je nudil priložnost za okrepitev znanja, priložnost za omreževanje, združevanje moči, izmenjavo dobre prakse in za vzpostavitev temeljev za prihodnje sodelovanje pri napredku digitalne dostopnosti.

1. dan foruma »Dostopna Evropa«

Osnove IKT dostopnosti – prvi del: Roxana Widmer-Iliescu, ITU

Vabljen predavateljica Roxana Widmer-Iliescu iz ITU (Slika 1) je prikazala pomembnost digitalne dostopnosti in vpliv IKT na družbo, gospodarstvo in okolje v Evropi. Poudarila je, da je digitalna dostopnost ključna, saj želimo, da vsi ljudje razumejo in sodelujejo v digitalnem svetu.

Vsebina njenega predavanja se je osredotočila na tri potrebne korake:

- **Splošna dostopnost** (angl. Access): Prvi korak k digitalni vključenosti je zagotavljanje fizične dostopnosti do interneta, računalnikov in drugih naprav. Dostopnost pa ne pomeni le fizičnega dostopa, temveč tudi dostopnost do informacij in storitev na teh platformah.
- **Finančna dostopnost** (angl. Affordability): Drugi korak je zagotavljanje, da si ljudje lahko privoščijo dostop do interneta in nakup potrebne opreme. Cena internetnih storitev in naprav je ključnega pomena, da se omogoči vsem enakopraven dostop.
- **Dostopnost IKT** (angl. ICT Accessibility): V tretjem koraku se morajo naprave in digitalne vsebine oblikovati tako, da so dostopne vsem, ne glede na njihove specifične potrebe ali sposobnosti. To vključuje tudi uporabo pomožnih tehnologij za pomoč osebam z različnimi oblikami oviranosti.

Widmer-Iliescu je poudarila, da moramo razmišljati holistično in upoštevati različne invalidnosti. Prav tako je opozarila na pomembnost politik, standardov in izobraževanja za zagotavljanje digitalne dostopnosti za vse. V zaključku je omenila, da je digitalna dostopnost ključna za gradnjo vključujoče digitalne družbe in da je to pomembno za vse, ne glede na starost, spol, sposobnosti ali lokacijo. Digitalna dostopnost je nujna za oblikovanje boljšega digitalnega sveta za vse. Na koncu je omenila še publikacijo od ITU, izdane v letu 2023, z naslovom: »**ITU toolkit and self-assessment for ICT accessibility implementation**«.

asistencial lo debes preguntar. Para poder construir un mundo accesible necesitamos ambas. Tecnologías asistenciales y accesibles para incluir a todo el mundo en el espacio

ACCESSIBILITY
Who will need Accessible ICTs and AT?

LOOKING INTO THE FUTURE
By 2050 the world is estimate to 9billion:

- ✓ 2 billion people with disabilities
- ✓ 2 billion people over the age of 60
- ✓ 0,77 billion illiterate people
- ✓ 0,405 billion migrants
- ✓ 1 billion young people - risk of hearing loss

+ 6 billion people

Source: UN Global Perspectives

By 2050 about 2/3 of the global population will need to use Accessible ICTs and Assistive Technology to participate in digital societies, economies and environments. #DOT4impact ITU

both. Equally need accessible ICT and assistive technology to include everyone in the digital space. Finally, why it is so important. To ensure that accessibility

Slika 1: Posnetek predavanja : Roxana Widmer-Iliescu (ITU). (Avtor posnetka: Matjaž Debevc)

Osnove IKT dostopnosti – drugi del: Inmaculada Placencia Porrero, Evropska komisija

Inmaculada Placencia Porrero iz Evropske komisije je predstavila trenutno stanje na področju dostopnosti, politike in zakonodaje. ITU že ima obsežen nabor zakonodaje o dostopnosti, ki zajema tehnične zahteve za komunikacijo in vizualne medijske storitve. Evropska zakonodaja zahteva, da morajo javni organi oblikovati dostopnost spletišč in mobilnih aplikacij. Pomemben del te zakonodaje je Evropska direktiva o dostopnosti do proizvodov in storitev, ki zahteva, da se, obvezno od leta 2025 dalje, določeni izdelki in storitve lahko dajo na trg le, če so dostopni, in da morajo biti upoštevani tudi pri javnih naročilih. Na koncu je omenila, da je Evropska komisija je ustanovila dostopno točko za informacije in podporo – Evropski center virov o dostopnosti.

Otvoritveni del foruma »Dostopna Evropa«

V otvoritvenem delu so posamezni predstavniki organizacij predstavili svoje vidike in poglede na trenutno situacijo in razmere v razvoju dostopnosti v evropskem okolju:

- Cosmas Luckyson Zavazava iz ITU je poudaril pomembnost dostopnosti IKT za 1,3 milijarde ljudi z invalidnostmi. Evropa izvaja ukrepe za usklajevanje z evropsko zakonodajo, kot sta Evropski zakon o dostopnosti in Direktiva o dostopnih spletiščih. ITU pa spodbuja dostopnost IKT in podporo državam članicam.
- Helena Dalli, evropska komisarka za enakost, je poudarila, da je dostopnost nujna za osebe z različnimi oblikami oviranosti. Omenila je Evropski zakon o dostopnosti in ustanovitev Evropskega centra virov o dostopnosti.
- María Gonzalez, državna sekretarka za telekomunikacije Španije, poudarja zavezanost Španije digitalni vključenosti in dostopnosti. Poudarila je cilj zmanjšanja digitalnega razkoraka in izboljšanje dostopnosti proizvodov in storitev.
- María Martínez Rodríguez, državna sekretarka za socialne pravice Španije, je poudarila zavezo Španije do dostopnosti in izboljšanje zahtev za dostopnost.
- Miguel Carballeda Piñeiro iz ONCE Social Group je poudaril pomen dostopnosti in vključenosti v Španiji.
- Jaroslav Ponder, vodja urada ITU za Evropo, je izrazil optimizem glede dostopnosti z uvedbo tehnologije 5G in poudaril vlogo ITU pri standardizaciji.
- Jesus Hernandez iz Fundación ONCE & direktor centra AccessibleEU je poudaril dosežke Evropskega centra virov o dostopnosti in njegovo delo pri izobraževanju strokovnjakov.
- Ana Pelaez, generalna sekretarka Evropskega foruma za invalide, je predstavila napredek pri dostopnosti IKT, izzive in pomembnost upoštevanja perspektiv spola in starosti pri razpravah o IKT.

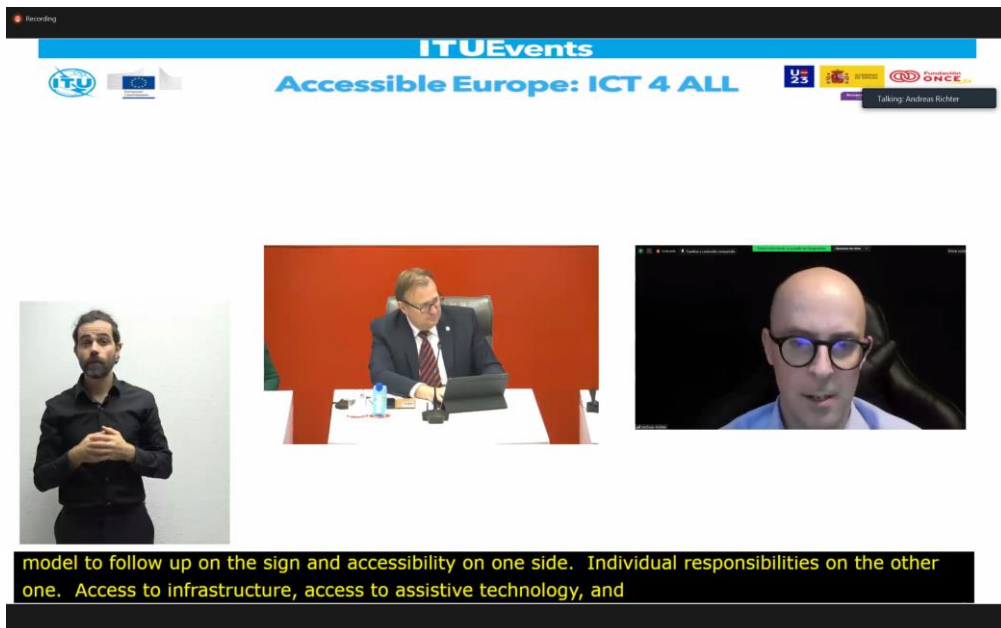
Sekcija 1: Navigacija po evropskem regulativnem okolju za dostopnost

Razprava o evropskem regulativnem okolju za dostopnost, ki jo je moderiral Jaroslav Ponder in v kateri je bil udeležen tudi slovenski predstavnik, dr. Dušan Caf, se je osredotočila na Evropski zakon o dostopnosti, sprejet leta 2019, ki zavezuje države članice EU, da do leta 2025 zagotovijo digitalno dostopnost v različnih izdelkih in storitvah. Države članice EU so morale zakon prenesti v svojo nacionalno zakonodajo do 28. junija prejšnjega leta. Evropska komisija trenutno ocenjuje skladnost držav članic in se ukvarja z morebitnimi težavami ali kršitvami. Najboljše prakse pri izvajanju vključujejo globoko sodelovanje med oblastmi, strokovnjaki in invalidi, kot je razvidno iz primerov Malte, Litve in Grčije. Hrvaška trenutno prenaša Evropski zakon o dostopnosti v nacionalno zakonodajo. Gruzija se trudi izboljšati digitalno vključenost, zlasti za ranljive skupine, kot del svoje zaveze za pristop k EU. Zbiranje podatkov o digitalni dostopnosti in identifikacija nedostopnih uporabnikov sta izziv, vendar ključna za sprejemanje zakonskih odločitev. Skupine za preverjanje in sodelovanje s številnimi deležniki so ključne strategije za zbiranje podatkov in razumevanje posebnih potreb glede dostopnosti. Razprava je poudarila zavezanost različnih evropskih držav k izboljšanju digitalne dostopnosti in izzive, s katerimi se soočajo pri izvajanju Evropskega zakona o dostopnosti.

Nadaljevanje razprave je poudarilo pomembnost učenja iz mednarodnih in nacionalnih dobrih praks na področju dostopnosti. Udeleženci so delili svoje naslednje izkušnje in pobude dobre prakse:

- Hrvaška: Predstavnik iz Hrvaške je govoril o njihovih prizadevanjih, kjer delajo na projektu za izboljšanje fizične dostopnosti in uvedbi programa za digitalno sprejetje. Poudarili so pomen sodelovanja med vlado in zasebnim sektorjem v takšnih pobudah. Projekt si prizadeva preučiti dostopnost digitalnih storitev in zagotoviti, da se vključi tudi invalide.
- Švedska: Predstavnik iz Švedske je omenil tekmovanje za inovacije, ki jih izvajajo že 12 let. To tekmovanje spodbuja in financira projekte univerz, pri čemer je poudarek na dostopnosti. Predstavil je tudi vpliv zakonskih predpisov o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij ter potrebo po ozaveščanju in skladnosti, zlasti za ponudnike storitev.
- Litva: Litvanski predstavnik je govoril o prihajajočem zakonu o dostopnosti in izzivih pri njegovem celovitem izvajanju. Poudaril je potrebo po razvoju kapacitet, ne le za tiste, ki imajo koristi od predpisov o dostopnosti, ampak tudi za tiste, ki jih izvajajo. Poudaril je tudi sodelovalne napore, ki vključujejo vladne institucije, politike, univerze in druge. Omenil je različne projekte, ki jih izvajajo za spodbujanje dostopnosti in dvig ozaveščenosti.
- Grčija: Grški predstavnik je poudaril pomembnost spreminjanja miselnosti, zlasti glede uporabe tehnologije za usposabljanje ljudi, ne glede na starost ali invalidnost, da se prilagodijo novim načinom. Govoril je o prilagoditvi tehnologij za igre in vsakodnevno življenje ter izboljšanju dostopnosti za invalide. Omenil je tudi potrebo po prepoznavanju in priznavanju prisotnosti invalidnosti ter zagotavljanju dostopa do digitalnih storitev.
- Slovenija: Slovenski predstavnik, dr. Dušan Caf, je poudaril pomen umetne inteligence in potrebo po razvoju teh tehnologij za omogočanje dostopnosti v prihodnosti. Omenil je pomembnost usposabljanja jezikovnih modelov in izzive, s katerimi se manjši jeziki srečujejo pri uporabi umetne inteligence. Poudaril je potrebo po naložbah v jezikovno tehnologijo in prevajanje jezikov, da se zagotovi dostopnost storitev za vse.

V sekciji so tako poudarili sodelovanje, razvoj kapacitet, inovacije in uporaba tehnologije za izboljšanje dostopnosti na nacionalni in mednarodni ravni. Predstavljene so bile različne pobude in dobre prakse, ki bi lahko služile kot dragoceni zgled za druge.

Slika 2: Posnetek prve sekcije na temo evropska zakonodaja in njegovo uresničevanje
(Avtor posnetka: Matjaž Debevc)

Posebno sporočilo - Tawfik Jelassi, namestnik generalnega direktorja za komunikacijo in informacije pri UNESCO

Gospod Tawfik Jelassi iz UNESCO je izrazil hvaležnost za organizacijo tega pomembnega dogodka, ki združuje oblikovalce politik, raziskovalce in različne deležnike, in poudaril ključni pomen digitalne dostopnosti za enakopraven dostop do različnih pravic, vključno z izobraževanjem, ter spodbudil sodelovanje in ustvarjanje spodbudnega okolja za dostopnost informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT) za vključujoče znanstvene družbe.

Sekcija 2: Pristop Združenih narodov k digitalni dostopnosti

V drugi sekciji je moderatorica Valentina Stadnic (ITU) odprla razpravo s poudarkom na naraščajoči pomembnosti digitalne vključenosti, enakosti in univerzalnega dostopa v svetu, ki se nenehno spreminja zaradi hitrega razvoja tehnologije. Omenila je, da Združeni narodi igrajo ključno vlogo pri spodbujanju teh načel in si prizadevajo za njihovo uresničitev na globalni ravni. Omenila je tudi številne iniciative, ki so bile že uvedene, in poudarila, da sekcija služi kot priložnost za predstavitev dosežkov, a tudi za razpravo o izzivih, ki še vedno obstajajo na poti do ciljev in kako doseči pozitiven vpliv na družbo.

Razprava je pokazala, kako ITU naslavlja kompleksnosti digitalne vključenosti, zlasti za osebe z različnimi oblikami oviranosti, ter kako sodeluje z drugimi članicami ITU in drugimi agencijami Združenih narodov ter deležniki pri ustvarjanju vključujočih družb in digitalno dostopnih gospodarstev.

Celotna sekcija je prispevala k boljšemu razumevanju prizadevanj Združenih narodov in drugih organizacij za zagotavljanje digitalne vključenosti ter ponudila smernice za prihodnje akcije in sodelovanje v tej pomembni sferi.

Predstavitev inovativnih digitalnih rešitev za dostopnost za invalide

V zaključku popoldanskega dela prvega dneva dogodka »Accessible Europe: ICT 4 ALL« so se v nagradnem natečaju predstavila podjetja (Slika 3), ki so prikazala svoje inovacije na področju dostopnosti in se s tem tudi potegovala za nagrado. Rešitve so bile ocenjene s strani žirije in gledalcev.

Vsakoletni natečaj, ki vsako leto vabi k predložitvi inovativnih rešitev, služi kot katalizator za izboljšanje socialne vključenosti in kakovosti življenja invalidov, hkrati pa spodbuja inovacijski ekosistem, osredotočen na dostopnost informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT).

Letošnji zmagovalec je bilo podjetje **VoicelTT** s svojim razpoznavalnikom govora. Kot uspešni zagonski podjetji pa so izbrali **Signly** s svojim ročnim pretvornikom besedila v znakovni jezik in **Pedius**, ki omogoča gluhim opravljanje telefonskih klicev.

Slika 3: Posnetek zaslona predstavitve vseh podjetij (Avtor posnetka: Matjaž Debevč)

Podjetja in predstavljene rešitve so bila naslednja:

- **VoicelTT**
<https://www.voiceitt.com/>
VoicelTT je razvil tehnologijo govornega prepoznavanja, namenjeno ljudem s težje razumljivim in nekonvencionalnim govorom, kot so osebe s cerebralno paralizo, avtizmom, po možganski kapi ali z degenerativnimi boleznimi. Algoritmi strojnega učenja se učijo načina govora posameznika in v realnem času prevajajo njihove besede. Aplikacija VoicelTT omogoča uporabnikom, da komunicirajo in razumejo ter preoblikujejo dokumente. Sistem je integriran s sistemi, kot je ChatGPT, in podpira več jezikov. VoicelTT je bil uporabljen tudi za integracijo z Amazon Alexa in WebEx, kar omogoča ljudem s težavami pri govoru upravljanje pametnih naprav in sodelovanje na delovnem mestu s pomočjo govora.
- **Signly**
<https://signly.co/>
Podjetje Signly razvija tehnologijo, ki pretvarja besedilo v znakovni jezik. To omogoča gluhi uporabnikom boljše razumevanje vsebin na spletnih straneh. Signly uporablja visokokvalificirane gluhe prevajalce za zagotavljanje sinhronih prevodov v znakovni jezik. Tehnologija se lahko hitro doda katerikoli spletni strani, samodejno se posodobi ob spremembah vsebin in je že uporabljena v različnih sektorjih, kot so zdravstvo, bančništvo in izobraževanje. Signly omogoča dostopnost znakovnega jezika v različnih jezikih, vključno z ameriškim in nemškim znakovnim jezikom.
- **Pedius**
<https://www.pedius.org/>
Podjetje Pedius je razvilo tehnologijo, ki omogoča gluhim osebam opravljanje telefonskih klicev. Tehnologija pretvarja tekst v govor in omogoča, da lahko gluha oseba prek aplikacije pošlje tekstovno sporočilo, ki se nato prebere kot glasovno sporočilo na drugi strani klica. Pedius je zasnoval svoj poslovni model tako, da so stroški kriti s strani organizacij, ne pa uporabnikov, s čimer omogočajo širši dostop do storitev. Poleg tega Pedius ponuja tudi storitve, kot so podnapisi za konference, in deluje na izboljšanju dostopa do izobraževanja za gluho skupnost z uporabo ustvarjanja podnapisov.

- **GiveVision**
<https://www.givevision.net/>
 GiveVision je v sodelovanju z Vodafone razvil inovativna 5G očala, ki so bila uporabljena tudi na teniškem turnirju v Wimbledonu, v Angliji. Tehnologija omogoča slepim in slabovidnim osebam, da izboljšajo svojo izkušnjo gledanja tenisa. Očala so prenašala v živo posnete slike in omogočala prilagajanje nastavitvev, kot so povečava, svetlost in kontrast.
- **SignAvatar**
<https://www.linkedin.com/company/signavatar>
 Podjetje SignAvatar razvija tehnološke rešitve za izboljšanje dostopnosti in komunikacije za gluhe in naglušne osebe. Njihova tehnologija vključuje uporabo digitalnih avatarjev tolmačev znakovnega jezika. Prvi produkt podjetja, "Transport Sign", se uporablja na letališčih in postajah, kjer s pomočjo aplikacij ali namenskih zaslonov zagotavlja informacije tudi v znakovnem jeziku. SignAvatar želi s to tehnologijo preseči omejitve trenutno dostopnih tolmačev in zagotoviti boljšo dostopnost informacij za gluhe v različnih javnih prostorih. Cilj podjetja je razširitev tehnologije na širšo uporabo, kot so izobraževalne platforme in druga javna mesta.
- **Lucca**
<https://lucca.app/>
 Podjetje Lucca razvija podporno tehnologijo, ki deluje podobno kot digitalni asistent, in je zasnovan za uporabo v domovih in drugih civilnih prostorih. Glavna značilnost te tehnologije je napredna funkcija razumevanja govora, ki je prilagojena posameznikom z govornimi težavami. Omogoča učinkovito komunikacijo tudi za ljudi, ki se morda soočajo z omejitvami pri svojem govoru ali imajo težave pri uporabi standardnih naprav. Podjetje Lucca ponuja tudi prilagoditve za posameznike z omejeno mobilnostjo, kot je upravljanje naprav z utripanjem oči.
- **AccessibilityCloud**
<https://www.accessibilitycloud.com/>
 Podjetje Accessibility Cloud se osredotoča na izboljšanje dostopnosti spletnih strani in spletnih storitev. Njihov cilj je preprečiti izključevanje ljudi z različnimi sposobnostmi iz digitalnega sveta. V ta namen Accessibility Cloud razvija orodja in tehnologije, ki spletnim ustvarjalcem pomagajo prepoznati in odpraviti ovire na spletnih straneh, ki bi lahko oteževale dostop ljudem s posebnimi potrebami.
- **Visualfy**
<https://www.visualfy.com/>
 VisualFy razvija tehnologijo za gluhe in naglušne, ki zaznava zvoke v okolju in jih prenaša na uporabnikove naprave kot obvestila. Sistem vključuje detektorje zvoka, ki prepoznajo zvoke, kot so zvonec na vratih, požarni alarm ali jok otroka, in pošiljajo opozorila na naprave, kot so mobilni telefoni ali posebej razvite luči. Ta tehnologija zagotavlja neodvisnost od električnega omrežja in povečuje zasebnost, saj ne pošilja zvokov v oblak. Namenjena je izboljšanju samostojnosti in varnosti gluhih in naglušnih uporabnikov v različnih okoljih.
- **InSuit**
<https://www.insuit.net/insuit-360/>
 InSuit razvija rešitev za spletno dostopnost – inSuit 360, ki se prilagaja različnim potrebam organizacij. Programska oprema omogoča spletnim stranem, da izpolnjujejo standarde dostopnosti, in vključuje navigacijske vmesnike prilagojene različnim uporabniškim profilom, vključno z glasovnimi ukazi in tipkovničnimi vnosi za uporabnike z različnimi oblikami oviranosti. InSuite ponuja tudi orodja za usposabljanje strokovnjakov in razvijalcev za izvajanje dostopnostnih pregledov, skupaj s sistemom za spremljanje, ki omogoča razvijalcem, da v realnem času spremljajo in odpravljajo težave z dostopnostjo na spletnih straneh.
- **XTactor**
<https://xtactor.com/>
 Podjetje Xtactor se osredotoča na razvoj dostopne tehnologije za ljudi z okvarami vida. Razvili so poseben zapestni trak, ki preko vzorcev vibracij posreduje informacije iz mobilnega telefona. Ta naprava omogoča uporabnikom, da prejema obvestila, opomnike ali tekstovna sporočila s pomočjo vibracij, kar izboljšuje njihovo komunikacijo in interakcijo. Tehnologija je še posebej dragocena v hrupnih okoljih, kjer so zvočni bralniki neučinkoviti in kjer je zasebnost pomembna.

- **Capito**

<https://www.capito.eu/>

Capito, pod vodstvom Petra, se ukvarja s poenostavljanjem kompleksnih besedil v tri različne jezikovne ravni za boljše razumevanje vseh. Ponujajo tako analogne storitve, kjer strokovnjaki poenostavijo besedila in šolajo druge za izvajanje te storitve, kot tudi Capito Digital, ki z uporabo AI in visokokakovostnih podatkov poenostavlja informacije za širšo uporabnost. Capito Digital omogoča poenostavljanje besedil v različnih aplikacijah, kot sta Microsoft Work in Outlook.

2. dan foruma »Dostopna Evropa«

Sekcija 3: Stanje dostopnosti na spletu: Realnost in primeri dobrih praks

V sekciji, ki jo je moderirala Ecmel Aysu Sürmen (ITU), so razpravljali o različnih vidikih stanja dostopnosti na spletu in izzivih, s katerimi se soočajo. Guillermo Rodriguez je predstavil delo španskega Observatorija za dostopnost spleta in orodja, ki jih uporabljajo za preverjanje dostopnosti spletnih mest. Susanna Laurin je govorila o potrebi po usklajevanju politik in zakonodaje EU glede dostopnosti ter poudarila pomen vključevanja dejanskih uporabnikov pri standardizaciji in ocenjevanju dostopnosti.

Daniel Montalvo je spregovoril o vlogi umetne inteligence in multimedije pri oblikovanju globalnih standardov za dostopnost ter o izzivih in možnostih, ki jih to prinaša. Dr. Eric Velleman pa je razpravljal o prihodnjih izzivih in raziskavah na področju vključujočega oblikovanja spletnih mest ter poudaril pomembnost izobraževanja in vključevanja uporabnikov z različnimi potrebami ter o internih projektih, ki jih ponuja univerza HAN, na kateri dela.

Celotna sekcija se je osredotočila na nujnost razvoja in izvajanja standardov za dostopnost na spletu ter na potrebo po širšem razumevanju in vključevanju izobraževanja za uspešno izvajanje dostopnosti.

Sekcija 4: Univerzalno oblikovanje za digitalno dostopnost

Razprava, ki jo je vodila Kaoru Mizuno (ITU), je poudarila pomemben vpliv standardov dostopnosti za doseganje univerzalnega oblikovanja v digitalnih okoljih. Strokovnjaki so poudarili več ključnih točk:

- Roberto Scano (ETSI) je poudaril, da podjetja vse bolj prepoznavajo dostopnost kot poslovno priložnost, jo vključujejo v korporativno družbeno odgovornost. Pristop Italije, ki omogoča plačilo pristojbine namesto dragih posodobitev, ilustrira ta premik.
- Lidia Best (EFHOH) je poudarila pomembnost standardov, povezanih s slušnimi pripomočki, dostopom do zvoka in kakovostjo podnapisov. Poudarila je tudi standarde dostopnosti za telezdravje.
- Ricardo Garcia Bahamonde (ATOS Iberia) je poudaril potrebo po spreminjanju pripovedi o dostopnosti ter priznanje organizacij in posameznikov, ki se zavzemajo za pravice dostopnosti. Modeli zrelosti so bili navedeni kot učinkovita orodja za dvig ozaveženosti.
- Catherine Bohill (Telefonica) je poudarila, da bi morala biti dostopnost vgrajena v oblikovanje izdelkov že od začetka, z zastavljanjem ambicioznih ciljev za dostopnost. Sodelovanje znotraj ekosistema in upoštevanje mednarodnih standardov sta ključna.
- Adil Hussain (Universal Design) je poudaril vlogo izobraževanja in ozaveščanja pri spodbujanju dostopnosti. Poudaril je, da je ključno ozaveščanje o pomenu standardov dostopnosti med potrošniki in ponudniki storitev.

Poudarili so, da morajo standardi dostopnosti spodbujati podjetja, da dostopnost obravnavajo kot priložnost, ne pa zgolj kot obveznost. Poudarek na standardih, ki so povezani s sluhom, podnapisi in telezdravjem, je ključen. Sodelovanje, vodstvo in zgodnje vključevanje dostopnosti so prav tako ključni za doseganje univerzalnega oblikovanja v digitalnem okolju.

Sekcija 5: Umetna inteligenca in nastajajoče tehnologije za izboljšanje digitalne dostopnosti

V sekciji, ki jo je vodil Guillem Martinez Roura (ITU) so razpravljali o odgovorni in vključujoči uporabi umetne inteligence ter poudarili potrebo po spremembi razmišljanja, kjer je dostopnost bistven del oblikovanja izdelka. Poudarjeno je bilo potrebno sodelovanje z osebami z različnimi oblikami oviranosti in raznoliko testiranje. Ključne točke so bile primerni podatki, preglednost in nadzor uporabnikov pri razvoju umetne inteligence.

Umetna inteligenca je bila predstavljena kot orodje za povečanje človeških zmožnosti, ne pa za nadomeščanje le-teh. Personalizirane izkušnje, izobraževanje in odgovornost v umetni inteligenci so ključnega pomena. Poudarjena je bila tudi nenehna izboljšava prek spremljanja in revizije tehnologij umetne inteligence ter politik, da se zagotovi dostopnost.

Sekcija 6: Dostopnost v metaverzu: Izvedba vključujočega virtualnega sveta

V sekciji, ki jo je vodila Pilar Orero iz Univerze Barcelona iz Španije, so razpravljali o konceptu metaverze in njegovem potencialnem vplivu. Poudarili so, da je težko opredeliti metaverz in da gre za kombinacijo fizičnih in digitalnih izkušenj. Udeleženci sekcije so prav tako izpostavili pomen sodelovanja in interakcije znotraj metaverse.

- Ignacio Pose (Pangeanic) je govoril o izzivih in priložnostih pri prevajanju jezikov v metaversu ter opozoril, da tehnologija olajšuje komunikacijo, vendar je potrebna kakovostna podatkovna osnova, še posebej pri znakovnih jezikih.
- Morgan Friedriksson (Nagoon) je izpostavil vprašanje o omejeni definiciji metaverze in govoril o pomembnosti združevanja fizičnega in virtualnega sveta, pri čemer se je opiral na svoje izkušnje z razvojem iger.
- Renaud di Francesco (Sony) je poudaril zavezanost podjetja Sony k dostopnosti in podal primere imerzivnih izkušenj, vključno s 3D prikazovanjem zvoka ter igranjem v metaverzu.
- Ivan Rejon (Ericsson) je govoril o pomembnosti povezljivosti za dostopnost v metaverzu ter opozoril na izzive nizkih hitrosti omrežja in zakasnitve.
- Christopher Hughes (Univerza Salford), sicer znanstvenik, je poudaril potrebo po sodelovanju in dodani vrednosti v metaverzu ter opozoril, da mora ponujati prednosti v primerjavi z resničnim svetom.
- Anna Matamala (Univerza v Barceloni) se je osredotočila na perspektivo uporabnikov ter poudarila enostaven dostop, prilagajanje in navigacijo v metaverzu.

Skupno so udeleženci sekcije delili svoje poglede na to, kaj bi metaverz lahko predstavljal, pri čemer so poudarili potrebo po dostopnosti, kakovostnih podatkih in smiselnih uporabniških izkušnjah.

Zaključek

V zaključku dogodka Accessible Europe so poudarili pomembnost digitalne dostopnosti in vključenosti v digitalnem svetu. Udeleženci so izpostavili ključno vlogo institucionalnega sodelovanja med ONCE, centrom AccessibleEU in ITU ter poudarili potrebo po združevanju deležnikov iz javne uprave, industrije in invalidske skupnosti za spodbujanje bolj vključujoče družbe.

Poleg tega so poudarili pomen ozaveščanja o dostopnosti ter pozvali k sprejemanju načel dostopnosti v vsakdanjem digitalnem okolju. Udeleženci so izpostavili tudi pomembnost zbiranja znanja o dostopnosti in njegovo uporabo pri oblikovanju tehnologije ter spodbujanju enakosti in enakopravne udeležbe v digitalnem svetu.

Dogodek Accessible Europe se je tako zaključil s pozivom k delovanju in nadaljnjemu sodelovanju na področju dostopnosti.

AGENDA

Pre-forum skills-building workshop

Wednesday, 13 December 2023 (CET/GMT+1)

9:00 – 9:30   Onsite Welcoming

9:30 – 10:30   **Strengthen knowledge on ICT/digital accessibility to build an inclusive digital society, economy and environment in Europe Region**
"Fundamentals of ICT Accessibility: Key concepts and work approach to build an inclusive digital society for ALL"
This executive training session will enhance participants' understanding of the critical role that ICT /digital accessibility plays in creating an inclusive digital society, economy, and ecosystem by providing information on: global and regional trends and how these influence people's digital inclusion, clarify terminologies such as: access, affordability, accessibility, accessible technology and assistive technologies; and indicate what and how to do to ensure that digital products and services are accessible to all end users, including those with disabilities. Resuming with guidelines, tools and resources to be used the session is designed to empower participants to the Accessible Europe – ICT for all, to engage actively in the forum's various sessions, maximizing the benefits of their participation.

- Ms. Roxana Widmer-Iliescu, Senior Coordinator Digital Inclusion, ITU Telecommunication Development Bureau
- Ms. Inmaculada Placencia Porrero, Senior Expert (Disability and Inclusion), European Commission (Video message)

Accessible Europe – DAY 1

Wednesday, 13 December 2023 (CET/GMT+1)

10:30 – 10:45   Welcoming Coffee

10:45 – 11:45   **Opening Ceremony**
This session will mark the forum's inauguration, featuring speeches that will underscore the conference's themes. It will bring together distinguished figures to share forthcoming insights, setting an anticipatory tone for valuable discussions throughout the forum.

Special Address

- Dr. Cosmas Luckyson Zavazava, Director of the Telecommunication Development Bureau, ITU (Video message)
- Ms. Helena Dalli, Commissioner for Equality, European Commission (Video message)

Keynote Address of The Spanish Presidency of the Council of the EU

- H.E. Ms. María González Veracruz, Secretary of State for Telecommunications and Digital Infrastructure, Spain
- H.E. Ms. María Rosa Martínez Rodríguez, Secretary of State for Social Rights and Agenda 2030, Spain
- Mr. Miguel Carballeda Piñeiro, President, ONCE Social Group

Opening Remarks

- Mr. Jaroslaw Ponder, Head, ITU Europe Office
- Mr. Jesus Hernandez, Accessibility and Innovation Director, Fundación ONCE & Director, AccessibleEU
- Ms. Ana Peláez, Secretary General, European Disability Forum

11:45 – 12:55	<p>Session 1: Navigating the European Regulatory Landscape for Accessibility: Priorities, Good Practices, and Challenges</p> <p><i>This session will aim at reviewing the implementation of the European Accessibility Act within EU member states, while encouraging dialogue on digital accessibility standards across the broader Europe Region. It will discuss challenges, share good practices, and take stock of priorities identified throughout the Europe Region, for EU and non-EU countries.</i></p> <p>Moderation: Mr. Jaroslaw Ponder, Head, ITU Europe Office</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ms. María Canal Fontcuberta, Counsellor, EU Representation in Madrid • Ms. Ekaterine Imedadze, Commissioner, ComCom - National Communications Commission, Georgia • Mr. Antonios Perpatidis, ICT Expert, General Secretariat of Telecommunications & Post, Ministry of Digital Governance, Greece • Mr. Andreas Richter, Project Manager, Department for Digital Inclusion, Post and Telecom Authority, Sweden • Ms. Indre Jurgelioniene, Chief Advisor, Communications Regulatory Authority, Lithuania • Ms. Tanja Zaninović, Senior Legal Affairs Expert, Croatian Regulatory Authority for Network Industries (HAKOM) • Mr. Dusan Caf, Director, Digitas Institute
12:55 - 13:00	<p>Number Draw for Pitching Competition</p>
13:00 – 14:00	<p>Lunch Break</p>
14:00 – 14:05	<p>Special Message</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mr. Tawfik Jelassi, Assistant Director-General for Communication and Information, UNESCO (Video message)
14:05 – 15:00	<p>Session 2: A UN Approach to Digital Accessibility: Principles, Challenges, And Opportunities</p> <p><i>This session will focus on UN efforts, policies and innovations to create a digitally inclusive society. It will explore strategies that embody the principles of inclusivity, equality, and universal access, and highlight the work of various UN agencies and bodies in these areas. Additionally, it will delve into the challenges faced in implementing these principles, offering insights into opportunities for continued collaboration and growth.</i></p> <p>Moderation: Ms. Valentina Stadnic, Digital Services Officer, ITU Europe Office</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ms. María Canal Fontcuberta, Counsellor, EU Representation in Madrid • Ms. Ekaterine Imedadze, Commissioner, ComCom - National Communications Commission, Georgia • Ms. Roxana Widmer-Iliescu, Senior Coordinator Digital Inclusion, ITU Telecommunication Development Bureau • Mr. Sylvain Merlen, Resident Representative a.i, UNDP Bosnia and Herzegovina • Mr. Igor Stefanovic, Technical Coordinator for Accessibility, Cultural Tourism and Indigenous Peoples at Ethics, Culture and Social Responsibility, UNWTO • Ms. Jelena Ružičić, Digital Innovations Portfolio Manager, UNDP CO Serbia • Ms. Ana Nedeljkovic Belja, Programme Manager, UNOPS Serbia Multi-Country Office
15:00 – 15:30	<p>Coffee Break</p>
15:30 – 17:00	<p>Pitching Session & Public Vote: Innovative Digital Solutions for an Accessible Europe</p> <p><i>This session will explore the crucial role of ICT innovation in enhancing accessibility across Europe. The highlight of the session will be a pitching session where various companies will showcase their pioneering digital accessibility solutions. The session will culminate in a public vote, where attendees will select the initiative they find most impactful.</i></p>
17:00 – 18:00	<p>Social Event & Announcement of Winners</p> <p><i>This session will bring together participants for a social event to celebrate innovation and collaboration in the field of ICT and digital accessibility. This will be followed by the announcement and handing of awards for the pitching session winners, recognizing the efforts and progress in the field.</i></p>
18:00 – 18:30	<p>Cocktail</p>

Accessible Europe – Day 2

Thursday, 14 December 2023 (CET/GMT+1)

10:00 – 10:05 **Welcome & Summary of the First Day**

10:05 – 11:15

Session 3: State of Web Accessibility: Realities and Good Practices

This session will focus on the current state of web accessibility, examining both the challenges and successful practices shaping the landscape. It will bring together a multidisciplinary panel to discuss where gaps in accessibility remain, and what good practices can be replicated for broader impact.

Moderation: Ms. Ecmel Aysu Sürmen, Digital Accessibility Consultant, ITU Europe Office

- Mr. Guillermo Rodriguez, Government of Spain - Spanish Observatory on Web Accessibility
- Ms. Susanna Laurin, Chief Research and Innovation Officer, Funka; Representative to the EU, G3ict; Chair, ETSI/CEN/CENELEC Joint Working Group on eAccessibility
- Dr. Eric Velleman, Professor, University of Applied Sciences HAN
- Mr. Daniel Montalvo, Accessibility Specialist, W3C
- Mr. Stein Erik Skotkjerra, CEO & Co-founder, Inklusio

11:15 – 11:30

Coffee Break

11:30 – 12:30

Session 4: Universal Design of Technology and Standardization for Digital Accessibility

This session will explore universal design as a key approach for developing accessible technology, while emphasizing the role of standardization. It aims to delve into how aligning with established standards can enhance digital accessibility, providing an overview that integrates universal design concepts with standardization efforts.

Moderation: Ms. Kaoru Mizuno, Programme Coordinator at the Study Groups Department, ITU Telecommunication Standardization Bureau

- Mr. Roberto Scano, ICT Accessibility Expert, ETSI & AccessibleEU
- Mr. Adil Hussain, Senior Expert, The Authority for Universal Design of ICT, Norway
- Ms. Lidia Best, CPACC, President, European Federation of Hard of Hearing People
- Mr. Ricardo García Bahamonde, Head of Accessibility & Digital Inclusion, ATOS Iberia
- Ms. Catherine Bohill, Director ESG Development and Impact, Telefónica

12:30 – 14:00

Lunch break

14:00 – 15:10

Session 5: AI and Emerging Technologies in Improving Digital Accessibility

This session will delve into the transformative power of AI in enhancing access to digital platforms and services for all. It will explore innovative AI-driven tools and methodologies that can break down barriers and encompass ethical considerations to ensure that the potential of AI is harnessed responsibly.

Moderation: Mr. Guillem Martínez Roura, Artificial Intelligence and Robotics Programme Officer, ITU AI4Good

- Ms. Almudena Alcaide, Director of Research, Development & Innovation, Fundación ONCE
- Mr. Daniel Casas, Accessibility Policy Officer, European Disability Forum
- Mr. Djordje Dimitrijevic, Founder, SignAvatar
- Ms. María Ignacia Rodríguez Espinoza, Head of Public and International Affairs, Fundación Descúbreme; Partner, Zero Project
- Dr. Carlos Duarte, Associate Professor, University of Lisbon
- Dr. Miguel Ángel Valero Duboy, Professor, Polytechnic University of Madrid
- Ms. Paulina Lewandowska, Secretary, International Federation of Hard Hearing Young People

15:10– 16:15

Session 6: Accessibility in the metaverse: Crafting Inclusive Virtual Worlds

This session will explore the intersection of the Metaverse and digital accessibility, focusing on the unique opportunities and challenges that arise in crafting virtual worlds that are truly inclusive. It will discuss innovative strategies and collaborative efforts needed to ensure the Metaverse provides enriching virtual experiences for all.

Moderation: Dr. Pilar Orero, Professor, University of Barcelona, Co-rapporteur ITU-T Metaverse Working Group

- Dr. Anna Matamala, Professor, University of Barcelona; Director, AccessCat Network
- Dr. Christopher Hughes, Director of Computer Science, Salford University
- Mr. Renaud di Francesco, Director, Europe Technology Standards Office, Sony

- Mr. Ivan Rejon, Vice President of Strategy and Corporate Affairs, Ericsson, Spain & Portugal
- Mr. Morgan Friedriksson, CEO, Nagoon
- Mr. Ignacio Pose, Business Development Manager, Pangeanic

16:15 – 16:30   **Coffee Break**

16:30 – 17:00   **Closing of Accessible Europe 2023**

This session will mark the conclusion of Accessible Europe 2023. It will encapsulate the key achievements and insights gained throughout the conference, emphasizing the collective strides made in enhancing digital accessibility within the region.

- Ms. Roxana Widmer-Iliescu, Senior Coordinator Digital Inclusion, ITU Telecommunication Development Bureau
- Mr. Jesus Hernandez, Accessibility and Innovation Director, Fundación ONCE & Director, AccessibleEU